

Objela ga je taka bolešt, da je planil kvišku... Nastal je mrak. Prižgal je luč. Begal je po kuhinji. Nečesa je iskal. Kaj? Oglje... Nasul ga je v pločevinasto skledo. Posodo z ogljem je držal pred seboj: ali je že sklenjeno? Ali je že dokončan zadnji boj? Kdo ima pravico posegati v njegovo življenje? Nima biblije, da bi pogledal vanjo? Toda... Ali ni Bog neskončno moder in usmiljen?

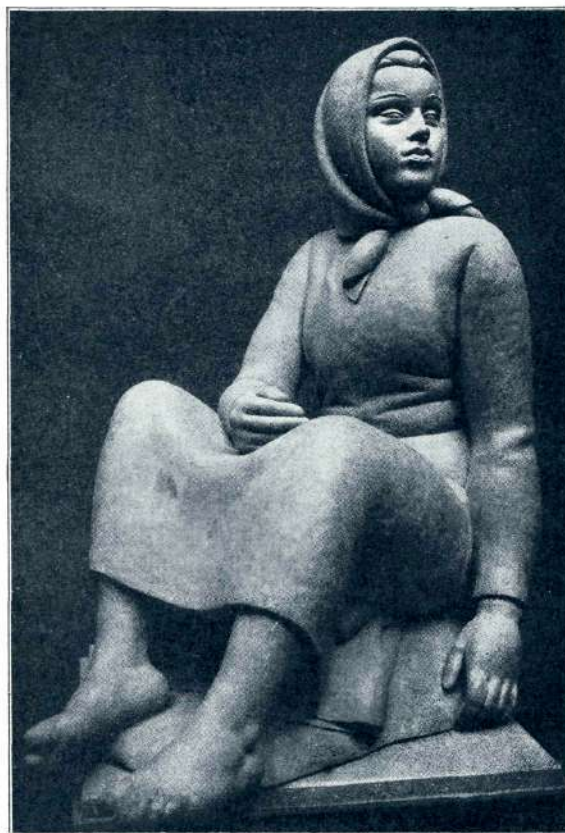
Vztrepetal je. Ali skuša Boga? Če dvomi, je že grešil. Zdaj ni več časa za to. Na ozki brvi se ni mogoče obrniti. Treba je dalje... »Hladnega razuma!« si je klical. Zaprl se je v sobo, da je laže mislil.

Hotel je pregledati še enkrat vse papirje. Da bi po smrti ne mislili, da je bil tako... Ne, tega ne! Škoda, da nima več trobojnice; naj vidijo, kakšen je bil! Imel je hladnejše račune... Naslednjega jutra mu izplačajo pokojnino... Zadnjo... Dvojna najemnina... ena najemnina in pol. Lahko bi vprašali: »Zakaj ena najemnina in pol?« Tega ne sme povedati. Torej dve! Nato: mesnica, čevljar, Romanovo posojilo, pek, mleko... Štel je na prste, računal v mislih... Prižgal je luč, vzel svinčnik in papir in pisal. Dolgovi plačani do stotinke, ostanek: dve cigari, porcija gnjati, steklenica boljšega vina... Tega si je že dolgo želel. Še razbojnikom dajo na zadnjo uro, česar pozele.

Na poseben listič je zapisal: »Ne dolgujem niti stotinke. Iz skupička za ropotijo v stanovanju naju pokopljite in nama po možnosti postavite skromen spomenik. Sina ni treba obveščati o smrti. Če sem koga žalil, ga prosim odpuščanja, tako odpuščam tudi jaz vsakomur, ki mi je kaj slabega storil, kakor naj mi bo Bog milostljiv.«

Besedo spomenik je pozneje prečrtal. Ostalemu se je nasmehnil... Zaspal je, ko so petelini že peli. Sanjal je, da je kadil cigaro, ki mu je užgala posteljo; gorel je v plamenih. Prebudil se je: solnce je že sijalo nanj.

Naglo je vstal in se napravil. Neznano se mu je mudilo. Preden so odprli banko, je hodil po ulici. Denar je zgrabil krčevito. Hodil je v mrzlici, bal se je, da do večera vsega ne opravi. Žena mu je prigovarjala: »Plačaj dolgove!« Odgovarjal je mehansko: »Že prav.« Gospa Cila je dejala: »Saj se ni tako mudilo.« Čevljar je prav tako menil: »Saj ne boste še umrli.« Imel je občutek,

TINE KOS: PASTIRICA. 1927

kakor da se tega dne vsi ljudje branijo denarja in se čudijo, da jim plačuje. Popoldne so visele po ulicah zastave za praznik naslednjega dne. Reda vajeni Leban je pomislil, če dela prav, da na predvečer slavnosti...

Približal se je večer. Rafael je bil ves v omotici. Ko je šel zadnjikrat domov, se je ustavil na stopnicah, da bi poklical Romana in ga prosil odpuščanja. Premislil se je... Ves čas se ni hotel ustaviti, da bi ga ne prevzele drugačne misli. V sobi je položil vsako stvar na svoje mesto. Pobrisal je celo prah.

V mraku se je začel tresti. Ali je omahoval v duši? Ali se je upiralo telo pred tistim, kar ima priti? Sedel je v mraku, roke so mu visele ob telesu, glava mu je klonila na prsi. Z vso silo se je premagal in se pognal kvišku. Vzel je gnjat, odprl steklenico vina. Vse skupaj je odnesel k ženi na ponočno omarico. Ni pozabil cigar ne vžigalic.

Primaknil je stolico k postelji in sedel. Posilil je humor, kakor da je sedel za ženitovanjsko mizo. Žena se je začudila smehu, gnjati in vinu.

»Kaj pa je to?«